

JAGNIĘ (58) *sb n*

a *jasne*.

sg N jagnię (5). ◇ *G* jagnięcia (4). ◇ *A* jagnię (13). ◇ *I* jagnięci(e)m (3). ◇ *L* jagnięciu (1). ◇ *pl N* jagnięta (11). ◇ *G* jagniąt (7). ◇ *pl D* jagnięt(a)m (1). ◇ *A* jagnięta (10). ◇ *I* jagnięty (2). ◇ *L* jagniętach (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

Młode owcy; agnus Mącz, Cn, Vulg; agnellus Calep, Cn; agnus tener a. lactans, novella agna, avilla Cn (58) : Kupię zá nie [pŕeniądze] dzieśięć owiec. Koźda mi iágnię vrodzi *BierEz* Q3, M2; *HistJóz* A2v; a iako fkoró fie Iagnię vrodzi ma być przyśadzono do Wwymiona oddogiwiŕzy pierwey mleko kthore będzie w czyczkach gęfte/ bo takowe iagniętam fzkodzi *FalZioł* IV 1d, IV 1d [2 r.], 2a [2 r.]; gdy yágnię do kozy przypuścżą/ albo ono koźim mlekyem odchowywa/ wełná na yágnięcyu fkoźleye albo cuchnąć á twárdzyeć będzie. *GliczKsiqż* D4, C8v [3 r.]; *RejZwierz* 119v [2 r.]; Owce pijąc wodę zápatrzyły fie na ony pŕtre lafki [*ktore kładł Jakób*]/ rodziły pŕtre iágnięta/ s tey przyczyny Iakob był bogáty [*Vulg Gen* 30/39]. *BielKron* 15, 15 [2 r.]; Irrumare agnos, Poddoić yágnięta/ podfádzic pod owce. *Mącz* 360b, 52b, 160a, 181a, 227b, 287b; *SienLek* 7v, 73v; *RejZwierz* 49 [2 r.]; *BudBib* 1.Reg 7/9; *KochMarsz* 155; Nam przychodzi z owiec wełná/ Y zagrodá iágniát pełná. *KochSob* 70; *PudłFr* 4; *Calep* 44b, 1020a; Bárány odeymować od owiec/ y ták ie przypuścżać/ coby fie na čás dobry lęgly iágnięta *GostGosp* 106, 118; *RybGęśli* B2v.

W charakterystycznych połączeniach: jagnię lęgnie się, poddoić, podsadzić (2), przysadzić, (u)rodzić (rodzi się) (4); jagnię młode (4), pstre (3), ss(aj)qce (3).

W porównaniach (5): RejPs 169; Idźciefz/ oto ia poŕyłam was iako iágnięta w poyśrzod wilkow. *BudNT Luc* 10/3; Góry/ czemuście capom podobne fłakály? A wy/ by młode iágnięta [*sicut agni ovium Vulg Ps* 113/4]/ fłakály? *KochPs* 173, 173; *CzahTr* Ev.

W przeciwstawieniu: »wilk ... jagnię« (4): BierEz K2, N2; *BudNT Luc* 10/3; Będzie miefzkał wilk z iágnięciem [*habitat lupus cum agno Vulg Is* 11/6]/ A Leopárd z koźlęciem leżeć będzie. Także ćielę y lwie/ y bydło tłuŕte weŕpołek *CzechRozm* 113v.

W połączeniach szeregowych (10): Dał im obfitość [...] Cielcow/ koźląt/ młodych iágniát/ bydlá rozlicznego *LubPs* gg4; Zupełnych ofiar z Báránów/ y thukutłuŕtych rzeczy/ y krwi ćielcow waŕfych/ y iágnąth [!]/ y Koźłow niechćiałem [*holocausta arietum et adipem piguium et sanguinem vitulorum et agnorum et hircorum nolui*]. *Leop Is* 1/11, *Ios* 24/32; Foetura, Płód/ to yeŕt yágnięta/ ćielęta [!]/ kurczęta y inŕzych zwierząt młody płód. *Mącz* 133b, 271a; *BielKron* 331; *BudBib* I 36b marg; *CzechRozm* 113v; *CzechEp* 362; kápłuny/ iágnię/ proŕię/ ćielę/ fłkopu/ y wŕzelákie przypłódki do kuchniey tłuŕte ma mieć w folwárku ná przyiazd Páńŕki *GostGosp* 16.

a. *Baranek jedzony przez Żydów w czasie Paschy (3)* : A s tego fie tu vkazuje wielkie vboŕtwo [*Chrystusa*]/ iŕż anij iagnięcia/ anij domu fwęgo niemá. *OpecŻyw* 87.

Zwrot: »jagnię jeść« (1): było przykázáno w fłary^m zákonie/ aby to iagnię iedziono/ obuŕfły fie/ ftoiaŕt/ dzierzátz kije w ręku/ iakoby mieli natychmiáft precz biežetz. *OpecŻyw* 90v.

Wyrażenie: »wielkonocne jagnię« (1): Iutro go vproŕfimy iŕż do Ieruzalem więcey niepoydzie/ ale tu s nami wielkonotzné iagnię vżywat będzie. *OpecŻyw* 78v.

Synonimy: baranek, skopek.

LW